КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра гуманітарної освіти

ПРОГРАМА підвищення кваліфікації учителів мистецтва та образотворчого мистецтва

«МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИДАТНИХ УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ початку ХХ ст. У ФОРМУВАННІ ОБЛИЧЧЯ ІНДЕТИЧНОСТІ НАЦІЇ»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри гуманітарної освіти
(протокол № 9 від 18.09.2026 р.)

Завідувачка кафедри Анна-Марія БОГОСВЯТСЬКА

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 6-2 від 01.10.2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

Розробники: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (Михайлюк О.Д., ст. викладач КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти).

Напрям підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі у становленні чітких фільтрів відбору образотворчих продуктів мистецької діяльності для формування обличчя ідентичності нашої нації, традицій, на котрих опирається історія європейської України та її унікальна культурна спадщина.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (укладачі: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, Державна установа «Український інститут розвитку освіти», Інститут педагогіки НАПН України, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, учасники робочої групи, склад якої затверджено наказом ІМЗО від 18.02.2022 № 15).

Термін дії програми: з 10.01.2027 до 10.01.2032 року.

Рецензенти:

Яців Роман, доктор мистецтвознавства, професор Львівської національної академії мистецтв.

Наталія Шевченко, учитель-методист, учитель мистецтва та образотворчого мистецтва Львівського ліцею №75.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність розроблення навчальної програми для учителів мистецтва та образотворчого мистецтва полягає в необхідності їх підготовки до роботи за новим Державним стандартом базової середньої освіти в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Цільова група: учителі мистецтва та образотворчого мистецтва.

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток учителів мистецтва та образотворчого мистецтва відповідно до державної політики в галузі мистецької освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів мистецтва та образотворчого мистецтва необхідних для організації навчання, виховання та розвитку вихованців відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити усвідомлення та поглиблення знань учителів мистецтва та образотворчого мистецтва щодо основних ідей та принципів Концепції «Нова українська школа» та державної політики у сфері культури та загальної середньої освіти;
- сформувати цілісне розуміння сутності компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів до навчання, їх взаємозв'язку та ролі у формуванні ключових і предметної компетентностей учителів мистецтва та образотворчого мистецтва удосконалити професійні вміння проєктувати освітньо-мистецький процес з урахуванням культурно-освітніх потреб, можливостей, інтересів та індивідуальних креативно-освітніх траєкторій вихованців;
- розвинути здатність реалізовувати принципи креативного мислення та практичної зорієнтованості навчання на заняттях з образотворчості через використання життєвих ситуацій, ставлення чітких фільтрів відбору образотворчих продуктів мистецької діяльності для формування обличчя

ідентичності нашої нації, традицій, на котрих опирається історія наших культурних кордонів, дослідницької діяльності та національної спадщини.

- поглибити розуміння ролі образотворчої діяльності у реалізації власних творчих ідей та розвитку креативного мислення об’ємно-просторовими, графічними та живописними засобами та вміння застосувати їх у контексті Державного стандарту базової середньої освіти;
- підвищити професійну компетентність учителів мистецтва та образотворчого мистецтва у створенні та використанні компетентнісно орієнтованих завдань як інструменту реалізації ключових компетентностей в освітньо-культурній галузі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

А2. **Предметно-методичної**, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в них ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентостей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; формувати ціннісні ставлення в учнів.

Д.1. **Емоційно-етичної,** через здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби; керувати емоційними станами, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учнями освітнього процесу; усвідомлювати і поціновувати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

Д. 2. **Інноваційної**, через здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами підвищення кваліфікації слухач/слухачка:

- володіє удосконаленими професійними компетентностями у сфері розвитку дитячої творчості та креативності;
- розуміє феномен дитячої творчості як соціокультурне явище;
- застосовує сучасні освітні технології та інноваційні практики у викладацькій діяльності, розробляти й презентувати авторські мистецькі проєкти з учнями;
- володіє практичними навичками організації артпроєктів у освітньому процесі.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних запитань до теми. **Оцінювання вербальне.**

Курс **зараховується** за умови **відвідування не менше 50%** авдиторних занять та **виконання** індивідуальної творчої роботи. Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано».

Особливості реалізації програми: дистанційна форма навчання, курс передбачає виконання індивідуальної роботи.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови не менше 50% від загальної кількості.

Вартість: безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з інтеграційно-мотиваційного заняття, 4-х модулів, індивідуальної творчої роботи та вихідного опитування.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують індивідуальну роботу зі створення компетентнісного завдання з образотворчості для вихованців студій, гуртків, художніх і мистецьких шкіл. Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано».

Учасники, які відвідали не менше 50% занять та успішно виконали індивідуальну роботу, отримують сертифікат відповідно до кількості прослуханих годин.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 9 год – лекційні заняття, 15 год – практична робота, 6 год. – самостійна робота.

Назва теми	**Кількість годин**				
	Лекції	**Практичні заняття**	**Самостійна робота**	**Контрольні заходи**	**Усього**
Інтеграційно-мотиваційне заняття					
Тема 0.1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля. Формування очікувань учасників.	-	1	-	-	**1**
Модуль 1. Феномен дитячої творчості в контексті сучасних підходів до навчання мистецтва у НУШ					
Тема 1.1. Становлення методології вивчення дитячої творчості.	1	-	-	-	1
Тема 1.2. Практична зорієнтованість навчання.	-	2	-	-	2
Усього годин за модулем	**1**	**2**	-	-	**3**
Модуль 2. Творчість видатних українських художників у формуванні новітнього модерного мистецтва України І пол. XX ст. – як окраси української та світової культури					
Тема 2.1. Роль Модеста Сосенка як засновника українського модерного мистецтва у розвитку сакрального мистецтва України та його послідовників Юліана Буцманюка та Михайла Бойчука	2	-	-	-	2
Тема 2.2. Дитяча творчість за мотивами Модеста Сосенка	-	2	1	-	3
Тема 2.3. Дитяча творчість за мотивами Юліана Буцманюка та Михайла Бойчука , Олени Кульчицької	-	3	1	-	4
Тема 2.4. Мистецтво Петра Холодного	1	-	-	-	1
Тема 2.5. Дитяча творчість за мотивами станкового живопису Петра Холодного	-	1	-	-	1
Тема 2.6. Світова слава української візіонерської культури багатогранного мистецтва Святослава Гординський, Михайла Мороза і Михайла Кміта	2	-	-	-	2

Тема 2.7. Дитяча творчість за мотивами Святослава Гординського, Михайла Мороза та Михайла Кміта	-	2	1	-	3
Тема 2.8. Об'ємно-просторова візія Андрія Коверка та дитяча творчість за мотивами його різьбярської пластики.	-	1	1	-	2
Усього годин за модулем	**5**	**9**	**4**	**-**	**18**
Модуль 3. Мистецький геній Олекси Новаківського					
Тема 3.1. Мистецький геній візіонера та засновника українського експресивного живопису Олекси Новаківського	1	-	-	-	1
Тема 3.2. Дитяча творчість за мотивами жанрового живопису Олекси Новаківського.	-	1	1	-	2
Усього годин за модулем	**1**	**1**	**1**		**3**
Модуль 4. Школа Олекси Новаківського та його учні					
Тема 4.1. Школа О. Новаківського та його педагогічний геній	1				1
Тема 4.2. Учні школи О.Новаківського – стипендіати Кир Андрея	1				1
Тема4.3. Майстер-класи та дитяча творчість за мотивами творів учнів школи Олекси Новаківського (на вибір слухачів).		2	1		3
Усього годин за модулем	**2**	**2**	**1**		**5**
Разом годин за навчальною програмою	**9**	**15**	**6**		**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ФЕНОМЕН ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО НАВЧАННЯ МИСТЕЦТВА У НУШ

(*лекція, 1 години; практичне, 2 години*)

Тема 1.1. Становлення методології вивчення дитячої творчості.

Еволюція вивчення дитячої творчості: від класичних теорій до сучасних підходів.

Дитяча уява як ресурс культури, подана в історичному контексті. Біогенетичні закони розвитку феномену дитячої творчості: біогенез, філогенез, соціогенез в різні історичні епохи.

Зміна ролі керівника студії, гуртка художніх і мистецьких шкіл в культурно-освітньому процесі, орієнтація на можливості й освітні траєкторії кожного вихованця.

Історія колекціонування дитячих образотворчих шедеврів.

Мистецтвознавчий аспект.

Педагогічний аспект. Знання важливі не так, як мета, а як засіб для розвитку.

Тема 1.2. Практична зорієнтованість навчання.

Аналіз та приклади впливу дитячих творів на світові бренди й мистецькі практики.

Аналіз психологічного аспекту розвитку в контексті вивчення законів розвитку дитячої психіки на основі дитячих малюнків.

Аналіз розумового розвитку дітей на матеріалі дитячого малюнка.

Методики виявлення творчих здібностей дітей та пошук шляхів їхнього розвитку та в контексті вивчення психічних особливостей і творчої активності дітей різної статі.

Дитячий малюнок в контексті арт терапевтичної практики.

МОДУЛЬ 2. ТВОРЧІСТЬ ВИДАТНИХ УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ У ФОРМУВАННІ НОВІТНЬОГО МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ І пол. ХХ ст. – ЯК ОКРАСИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

(лекція, 5 годин; практичне, 9 годин)

Тема 2.1. Роль Модеста Сосенка як засновника українського модерного мистецтва у розвитку сакрального мистецтва України та його послідовників Юліана Буцманюка, Михайла Бойчука та Олени Кульчицької.

Роль Кир Андрея та вплив європейської культури на вибір творчого шляху Модеста Сосенка.

Візуалізація та аналіз монументальних розписів церков у с. Підберізцях; с. Рикові, Золочівського району, Львівської області; м.Золочеві, Львівськаої області.

Розписи іконостасів у м.Дрогобичі, Львівської області, церкви св.Онуфрія при монастирі св.Онуфрія у Львові.

Монументальні розписи Музичного інституту у м. Львові.

Сприйняття розписів Юліана Буцманюка для стінопису каплиці Христа-Чоловіколюбця Пресвятого Серця Христового оо.Василіян у м. Жовкві, Львіської області.

Аналіз Запрестольної ікони Михайла Бойчука для каплиці св.Івана в дяківській бурсі у Львові.

Модерне крафтове мистецтво Олени Кульчицької.

Тема 2.2. Дитяча творчість за мотивами Модеста Сосенка.

Презентація ескізів зарисовок модерних орнаментів монументальних розписів церков, створених Модестом Сосенком.

Створення авторських композицій за мотивами модерних орнаментів Модеста Сосенка на прикладах розписів інтер'єрів церков та Музичного інституту у м. Львові.
Аналіз монументального розпису композиції «Янгели миру дітей України», створеної учасниками Міжнародного Арт Форуму «Незламний Золотий мольберт» для Країни Янголів на площі св. Юра у Львові за мотивами Модеста Сосенка.
Аналіз станкових творчих робіт дітей за мотивами модерного мистецтва Модеста Сосенка.

Тема 2.3. Дитяча творчість за мотивами Юліана Буцманюка та Михайла Бойчука та Олени Кульчицької.
Презентація ескізів зарисовок модерних орнаментів Юліана Буцманюка зі стінопису каплиці Христа-Чоловіколюбця Пресвятого Серця Христового оо.Василіян у м. Жовкві, Львівської області.
Майстер-клас за мотивами розписів Юліана Буцманюка та створення композицій «Ти Янголи на Ковчезі» для монументального розпису композиції Галереї просто неба на площі св.Юра у Львові.
Відеопрезентації творчої діяльності учасників фіналу Міжнародного Арт форуму «Незламний Золотий мольберт» на тему «Молитва за Україну» за мотивами творчості Михайла Бойчука у залах Львівської національної академії мистецтв.
Дизайн композицій за мотивами крафтових виробів Олени Кульчицької.

Тема 2.4. Мистецтво Петра Холодного.
Сприйняття сакрального та станкового мистецтва Петра Холодного в:
Іконостасі Святодухівської семінарії у м. Львові.
Вітражах та іконах церкви Успіння Пресвятої Богородиці у Львові.

Тема 2.5. Дитяча творчість за мотивами станкового живопису Петра Холодного (пр.1 год.).
Дитяча творчість за мотивами твору «Казка про дівчинку та паву».

Тема 2.6. Світова слава української візіонерської культури Святослава Гординського, Михайла Мороза та Михайла Кміта.
Станкова графіка, живопис, дизайн, театральне та сакральне мистецтво Святослава Гординського.
Живопис Михайла Мороза та Михайла Кміта.

Тема 2.7. Дитяча творчість за мотивами Святослава Гординського, Михайла Мороза та Михайла Кміта.

Створення ескізів до композицій на теми театральних масок, ескізи екслібрисів та композиції листівок за мотивами творчості Святослава Гординського.
Ескізи композицій за мотивами живописного стилю Михайла Кміта.

Тема 2.8. Об'ємно-просторова візія Андрія Коверка та дитяча творчість за мотивами його різьбярської пластики Андрія Коверка.
Ескізи об'ємно-просторових композицій за мотивами творчості Андрея Коверка.

МОДУЛЬ 3. МИСТЕЦЬКИЙ ГЕНІЙ ОЛЕКСИ НОВАКІВСЬКОГО
(лекція, 1 година; практичне, 1 година)

Тема 3.1. Візіонерський геній засновника українського експресивного живопису Олекси Новаківського.
Нова естетика національного мистецтва та оригінальність стильової манери у творах жанрового експресивного живопису Олекси Новаківського.
Темпераментність пензля, складні й глибокі за думкою міфопоетичні образи малярства Олекси Новаківського як у світському так і сакральному станковому і монументальному живописі Олекси Новаківського.

Тема 3.2. Дитяча творчість за мотивами жанрового живопису Олекси Новаківського.
Створення композицій у жанровому живописі у манері темпераментного пензля Олекси Новаківського.

МОДУЛЬ 4. ОЛЕКСА НОВАКІВСЬКОГО ТА УЧНІ ЙОГО ШКОЛИ
(лекція, 2 години; практичне, 2 години)

Тема 4.1. Школа О. Новаківського та його педагогічний геній.
Роль Митрополита Андрея Шептицького у заснуванні Школи Олекси Новаківського.

Тема 4.2. Учні школи О.Новаківського, стипендіати Кир Андрея.
Педагогічний та візіонерський талант Олекси Новаківського у формуванні національного обличчя видатних художників – учнів його школи: Михайла Мороза, Святослава Гординського, Едварда Козака, Романа Сельського, Андрія Коверка, Григорія Смольського, Василя Дядинюка та ін.

Тема 4.3. Майстер-класи та дитяча творчість за мотивами творів учнів школи Олекси Новаківського на вибір слухачів:

Майстер-клас: «Секрети графічної мови Яківа Гніздовського», стипендіата Кир Андрея.

Дитяча творчість за мотивами Романа Сельського, Едварда Козака, Григорія Смольського, учнів Школи О.Новаківського.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми. **Оцінювання вербальне.**

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують **індивідуальну роботу** зі створення компетентнісного завдання з образотворчої діяльності за мотивами творчості видатних українських художників І пол. ХХ ст. для вихованців студій, гуртків, художніх і мистецьких шкіл України.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи:

Критерій оцінювання	**Так**	**Частково**	**Ні**
	Кількість балів		
Завдання є оригінальним авторським продуктом, відповідає принципам академічної доброчесності.	* Завдання, яке містить плагіат, вважається таким, набирає 0 балів.		
Завдання укладено відповідно до змісту вказаної модельної програми.	1	0,5	0
Завдання є компетентнісним, тобто передбачає не лише засвоєння знань, а й формування практичних умінь вихованців студій, гуртків, художніх і мистецьких шкіл України.	2	1	0
Завдання підготовлено з урахуванням вікових особливостей і зацікавлень вихованців студій, гуртків, художніх і мистецьких шкіл України.	1	0,5	0
Завдання не містить фактичних та змістових помилок, оформлене грамотно.	1	0,5	0
Компетентнісно орієнтоване завдання містить такі **складники:** мотивацію (стимул), інформацію, сформульоване запитання / проблему, критерії оцінювання відповіді.	3	2	0
У методичному коментарі до завдання правильно зазначено ті результати навчання, на формування яких воно спрямоване	2	1	0

Максимальна оцінка – **10 балів.** Завдання вважається виконаним, якщо за всіма критеріями учасник набирає 7 балів.

Курс **зараховується** за умови **відвідування не менше 50%** авдиторних занять та **виконання** індивідуальної творчої роботи.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ:

1. Основні ідеї та цінності Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» в контексті мовно-літературної освітньої галузі.
2. Компетентнісний підхід у навчанні української мови і літератури: сутність, цілі, очікувані результати.
3. Діяльнісний підхід як основа організації навчальної діяльності учнів 7–9 класів на уроках української мови і літератури.
4. Особистісно орієнтований підхід у навчанні: урахування освітніх потреб, можливостей та індивідуальних освітніх траєкторій учнів.
5. Зміна ролі вчителя й учня в освітньому процесі Нової української школи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
2. Закон України «Про освіту». Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
3. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinskashkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text

Основна література

- Олеся Семчишин-Гузнер. Модест Сосенко. Монографія. – Львів: Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького, 2020, – 465 ст. з іл.
- Олекса Новаківський. Альбом. – Львів: Інститут колекціонерства українських мистецьких пам’яток при НТШ, Київ: Майстер книг, 2012.– 128 ст. з іл.
- Тисячі дитячих шедеврів. Науково-мистецький посібник для вчителів, викладачів і керівників студій художньо-естетичних дисциплін позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів України. (О.Д.Михайлюк. – Львів: ВД «Артклас», 2013, – 320 ст. з іл.).
- Митрополит Андрей Шептицький – основник Національного музею у Львові. Науково-популярне мистецьке видання (за ред.. О.Д.Михайлюк. – Львів: часопис «Артклас», 2015, – 286 ст. з іл.)
- Мойсей українського Духа. Науково-популярне мистецьке видання (за ред. О.Д.Михайлюк. – Львів: часопис «Артклас», 2015, – 369 ст. з іл.).
- Митрополит Андрей Шептицький у творчих долях українських художників. Науково-популярне мистецьке видання (за ред. О.Д.Михайлюк. – Львів: часопис «Артклас», 2016, – 280 ст. з іл.)

- Митрополит Андрей Шептицький у творчих долях українських художників – учнів Школи Олекси Новаківського. Науково-популярне мистецьке видання (за ред. О.Д.Михайлюк. – Львів: часопис «Артклас», 2017, – 222 ст. з іл.).